

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо маркування продукції країни-агресора (реєстр. № 5326 від 1 листопада 2016 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя на засіданні 8 лютого 2017 року (протокол № 55) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо маркування продукції країни-агресора (далі – Законопроект) (реєстр. № 5326 від 1 листопада 2016 року), поданий народними депутатами України Купрієм В.М. та іншими.

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблено з метою законодавчого закріплення обов'язку інформувати споживачів про продукцію країни-агресора за допомогою маркування й інших засобів донесення такої інформації як під час їх безпосередньої реалізації, так і при рекламі такої продукції.

Для досягнення мети авторами пропонується доповнити Закон України «Про оборону України» визначенням терміну «країна-агресор», під яким розуміється держава або група держав, які здійснюють збройну агресію проти України; передбачити в Цивільному та Господарському кодексах, що однією з істотних умов договору є інформація про наявність у юридичної особи контролю з боку країни-агресора, якщо такий контроль фактично існує; також пропонується зобов'язати компетентні органи вносити в державні реєстри об'єктів інтелектуальної власності інформацію про наявність у суб'єкта інтелектуальної власності контролю з боку країни-агресора. До того ж Законопроектом встановлюється в законодавстві про захист прав споживачів обов'язок інформувати споживачів про продукцію країни-агресора; закріплюється обов'язкове маркування товарів країни-агресора написом «Продукція країни-агресора» на ціннику та упаковці товару, донесення такої інформації за допомогою інших засобів, розміщення інформації про контроль з боку країни-агресора в офісах юридичних осіб, які перебувають під таким контролем. Також передбачається відповідальність за продаж товарів виробника, який контролюється країною агресією, без належного маркування; відсутність маркування торгівельних (офісних

приміщень) продавця (виконавця), який контролюється країною агресією; відтворення торгівельного знаку, торговельної марки або комерційного найменування виробника (продавця, виконавця), які контролюються країною агресором. Крім того, Законопроектом пропонуються зміни, згідно з якими при рекламуванні продукції країни-агресора за допомогою будь-якого виду реклами має бути обов'язково донесена інформації про таке походження товару та встановлюється адміністративна відповідальність за продаж товарів виробника, який контролюється країною агресією, без належного маркування, передбачивши в санкції конфіскацію предметів торгівлі та виручки.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України Комітет виходить з такого.

Україна є соціальною, правовою державою, в якій визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу, закони приймаються на її основі і повинні відповідати їй; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність; державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (статті 1, 3, 6, 8 Основного Закону України).

Відповідно до Конституції України держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки (частина четверта статті 13). У зв'язку з цим уповноважені державні та інші органи зобов'язані вживати (реалізувати) комплекс організаційно-правових та інших заходів, спрямованих на створення умов для такого захисту прав.

Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 20 листопада 2011 року № 15-рп/2011 зауважив, що регулювання договірних цивільних відносин здійснюється як самостійно їх сторонами, так і за участю держави відповідно до положень Цивільного кодексу України (далі - Кодекс).

Одним із фундаментальних принципів приватноправових відносин є принцип свободи договору, закріплений у пункті 3 статті 3 Кодексу. Разом з тим зазначена свобода є обмеженою - межі дії цього принципу визначаються критеріями справедливості, добросовісності, пропорційності, розумності (абзаци перший, другий підпункту 3.2. пункту 3 мотивувальної частини).

Кодексом (стаття 638) визначено, що договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору, що як істотні, зокрема, визначені законом.

За Основним Законом України (частина четверта статті 42) держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів.

Згідно з вищезгаданим Рішенням Конституційного Суду України держава сприяє забезпеченню споживання населенням якісних товарів (робіт, послуг),

зростанню добробуту громадян та загального рівня довіри в суспільстві. Разом з тим споживачу, як правило, об'єктивно бракує знань, необхідних для здійснення правильного вибору товарів (робіт, послуг) із запропонованих на ринку (абзац четвертий підпункту 3.2. пункту 3 мотивувальної частини).

Законом України «Про захист прав споживачів» (далі – Закон) (пункт 4 частини першої статті 4) встановлено, що споживачі під час придбання, замовлення або використання продукції, яка реалізується на території України, для задоволення своїх особистих потреб мають право на, зокрема, необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про продукцію, її кількість, якість, асортимент, а також про її виробника (виконавця, продавця).

Права споживачів у сфері інформування про властивості харчових продуктів, у тому числі маркування, віднесено Законом до прав людини, які захищає держава (абзац другий частини третьої статті 5).

Споживач має право на одержання необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію, що забезпечує можливість її свідомого і компетентного вибору (частина перша статті 15 Закону).

У Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Керівні принципи для захисту інтересів споживачів» від 9 квітня 1985 року № 39/248 (пункт 2, підпункти b, c пункту 3) зазначено, що кожна держава повинна визначити свої власні першочергові завдання у сфері захисту інтересів споживачів відповідно до економічних і соціальних умов країни і потреб свого населення, а також з урахуванням витрат і переваг заходів, що передбачаються. Визначені в Резолюції керівні принципи спрямовані, зокрема, на сприяння економічним інтересам споживачів, захист цих інтересів та доступ споживачів до відповідної інформації, необхідної для компетентного вибору відповідно до індивідуальних запитів і потреб.

До того ж, Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 визначив, що наголошуючи на важливості гарантій захисту прав і свобод людини і громадянина, Конституція України встановила, що склад правопорушення як підстава притягнення особи до юридичної відповідальності та заходи державно-примусового впливу за його вчинення визначаються виключно законом, а не будь-яким іншим нормативно-правовим актом (абзац шостий пункту 2 мотивувальної частини).

Конституцією України (пункти 1, 8, 22 частини першої статті 92) встановлено, що права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод, правові засади підприємництва, а також діяння, які є адміністративними правопорушеннями, та відповідальність за них визначаються виключно законами України.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Враховуючи викладене, Комітет з питань правової політики та правосуддя дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо маркування продукції країни-агресора

(реєстр. № 5326 від 1 листопада 2016 року), поданий народними депутатами України Купрієм В.М. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

A stylized handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, interconnected strokes.

Р.П. КНЯЗЕВИЧ